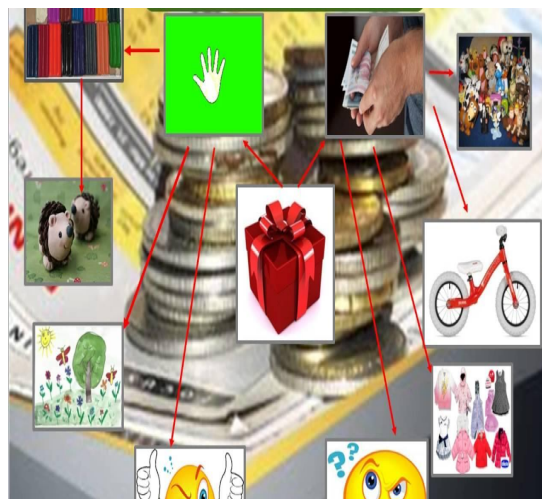

**Крекот
Наталія
Володимирівна**
Вихователь
ДОСВІД РОБОТИ

<i>Прізвище ім'я по батькові</i>	<i>Крекот Наталя Володимирівна</i>
<i>Дата народження</i>	<i>28.12.1981</i>
<i>Освіта</i>	<i>Вища, Харківський національний педагогічний університету ім. Г.С. Сковороди, 2005р.</i>
<i>Місце роботи</i>	<i>КЗ «Таранівський ЗДО «Ромашка» Зміївської міської ради</i>
<i>Стаж роботи</i>	<i>19 років</i>
<i>посада</i>	<i>Вихователь, кваліфікаційна категорія: спеціаліст вищої категорії</i>
<i>самоосвіта</i>	<i>Курси підвищення кваліфікації за напрямом "Вихователь ЗДО»</i>

Зміст

<i>Вступ</i>	<i>4</i>
<i>Розділ 1. Економічна освіта дошкільників</i>	<i>6</i>
<i>Розділ 2. Організація економічного виховання дошкільників</i>	<i>8</i>
<i>2.1. Завдання економічного виховання</i>	<i>9</i>
<i>Розділ 3. Економічна компетенція дошкільника</i>	<i>12</i>
<i>3.1. Форми організації економічної компетенції дошкільника</i>	<i>16</i>
<i>3.2. Структура розвивального середовища</i>	<i>18</i>
<i>Розділ 4. Співпраця з батьками вихованців</i>	<i>20</i>
<i>Висновок</i>	<i>22</i>
<i>Бібліографія</i>	<i>24</i>
<i>Глосарій</i>	<i>25</i>
<i>Практичні додатки</i>	<i>28</i>

Вступ

*«Повинно було б бути два види
виховання.*

*Одне б навчало, як заробляти на життя,
друге – як жити».*

І. ТРУСОВ

Економічне виховання — процес формування у людини сучасного економічного мислення, почуття бережливого хазяїна, працелюбності, старанності, діловитості, організованості і завзятості. Питання: «Чи потрібно і навіщо дошкільнику економічне виховання?» — набуває нині особливої актуальності і вимагає серйозної педагогічної корекції. Чим більше діти дошкільного віку стикаються із соціальною дійсністю, побутом, тим більше виникає у них питань. Повсякденне життя, сім'я, спілкування з однолітками, нарешті, виховно-освітня робота в умовах дитячого садка формують той емпіричний досвід, який стає базою для подальшої роботи з економічного виховання. І ось тут-то педагог повинен стати для дитини авторитетною людиною, який допоможе правильно осмислити нові явища, факти, поняття. За даними психологів, на кордоні дошкільного та шкільного віку відбувається як би змикання зв'язків між двома найважливішими сферами життя — світом людських відносин і предметним оточенням. Один світ опосередковується іншим.

Старші дошкільники починають виділяти себе в системі взаємин через предметно – операційну діяльність, зокрема трудову, яка згодом починає визначати особистісну природу в системі відносин. Саме в цей період відбувається стрибок у становленні особистості, її базових психічних підстав. І, природно, випустити з уваги цей період дорослим ніяк не можна. Мета економічного виховання — розкрити дитині навколишній предметний світ, як світ духовних і матеріальних цінностей, як частину загальнолюдської культури і в процесі пізнання навчити відповідним формам поведінки. В даний час у зв'язку з переходом України до ринку значно підвищуються вимоги до рівня економічної грамотності, як дорослих, так і дітей. Для того,

щоб дитина в школі добре розумілась в найскладніших економічних поняттях, починати працювати в цьому напрямку потрібно з 5-6-річного віку в тісній співпраці з батьками. Сім'я формує перші враження і принципи економічного, раціонального ставлення до предметів, продуктів, фінансів, свого та чужого часу. У зв'язку з цим варто звернути увагу батьків на те, як навчити дітей змалку правильно розпоряджатися грошми. В деяких сім'ях раз на місяць всі її члени, включаючи дітей, спільно вирішують фінансові проблеми, обговорюють список речей, які і кому з членів родини треба купити в першу чергу. Це відучує дітей егоїстично наполягати на задоволенні їх бажань, що має надзвичайно велике значення для їх подальшого економічного виховання. У сім'ях, де думають про економічне виховання, діти регулярно одержують незначну суму кишенькових грошей, які вони витрачають на свої потреби, ласощі та ін. Батьки привчають дітей заощаджувати гроші для вирішення серйозних фінансових проблем, таких, як придбання цінної речі, проведення відпустки на березі моря та ін. Завдання яке стоїть перед вихователями це насамперед дати дітям знання про працю, про все, що з нею пов'язане. Реалізація завдань економічного виховання можлива за умови повноцінного вирішення завдань трудового виховання у всіх вікових групах ЗДО, оскільки праця – провідна категорія економічної науки. Необхідно знайомити дітей із найпростішими економічними термінами: економіка, бюджет, ціна, гроші, товар, вартість, банк, кредит, дохід, збиток, бізнес, реклама, з новими професіями, такими як менеджер, підприємець, бізнесмен, фінансист, брокер, рекламодавець. Ознайомити з поняттями дорожче – дешевше, не вигідно, виграв, програв, поміняв. Формувати знання про людину ощадливу, економну, вчити правилам чесною, справедливої гри, вмінню програвати, не ображаючись на партнера. Розвивати економічне мислення дітей шляхом залучення дошкільнят у процес сюжетно-рольових та дидактичних ігор.

Пізнавши й застосувавши все в близькому оточенні (удома або в дитячому садку), дитина виросте ощадливою та працелюбною.

Розділ 1. Економічна освіта дошкільників

Сучасного дошкільника вже з перших років життя оточує економічна сфера, наповнена складними економічними поняттями та процесами. Реклама по телебаченню, розмови політиків, купівля, продаж, розподіл сімейного бюджету – ось далеко не повний перелік того, з чим доводиться стикатися дитині щодня.

Чи потрібне дошкільнику економічне виховання? Розмірковуючи над цією проблемою, ми говоримо лише про початки економічного виховання, які включають в себе доступні дітям знання і деякі економічно значущі якості особистості, що беруть свій початок у дитинстві: ощадливість, працьовитість, економність тощо.

Поняття «економіка» і «дитина» лише на перший погляд здаються надто далекими одне від одного. Якщо ж сприймати економіку як сферу «розумного» домашнього господарства, мистецтво його ведення, можна в доступній формі донести дітям елементарні базові знання з цієї галузі, роз'яснити зміст економічних взаємозв'язків.

Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція), освітня лінія «Дитина в світі культури», наголошує на тому, що дитина має усвідомлювати, що навколишній предметний світ — рукотворний, створений

для задоволення потреб людини та завдяки людській праці, мати елементарні знання про виробництво різних предметів ужитку, технічних приладів та знарядь, засобів пересування та зв'язку; виявляти ціннісне ставлення до результатів людської праці, розуміти її необхідність і мотивацію, зв'язок із життєвими потребами, станом здоров'я, знати про професійну зайнятість батьків, найближчих родичів;

багатоманітність професій у різних сферах діяльності людини, називати найпоширеніші; розуміти відмінність між власною діяльністю і виробничою

діяльністю дорослої людини; мати уявлення про заощадливе ведення домашнього господарства, вміти ощадливо ставитися до речей, грошей; розрізняти соціальні ролі «покупець», «продавець», поняття «товар», «гроші», «заощадливий», «недбайливий»; використовує різні предмети за призначенням, дбайливо до них ставиться, дотримується умов догляду і зберігання; застосовувати елементарні економічні поняття; ощадливо ставитися до речей, грошових коштів.

В умовах сьогодення, одне з основних завдань навчально-виховного процесу полягає не в накопиченні навчальної інформації з окремих галузей знань, а насамперед у формуванні готовності до самостійного пошуку способів пізнавальної інформації, налагодження людських стосунків, взаємодії, спілкування й уже на цій основі збагачення власного запасу знань і досвіду. Особливості життя в сучасному соціумі вимагають зниження вікових меж для початку економічного виховання й соціалізації дітей як фундаментальної бази для подальшої економічної освіти, що є невід'ємною умовою успішної соціалізації взагалі.

Розділ 2. Організація економічного виховання дошкільників

Чи потрібне сучасним дітям соціально-економічне виховання? Справді, на перший погляд вміння ощадливо використовувати ресурси (зокрема. й матеріальні), розумно розподіляти витрати та планувати бюджет не потрібні дітям. Утім розуміння усіх тонкощів ведення домашнього господарства значно полегшить надалі самостійне життя людини в суспільстві.

Головне завдання соціально-економічного виховання дітей у дошкільному навчальному закладі – зацікавити дітей темою та сформувати у них базові економічні знання для майбутнього життя в суспільстві. Навчати дітей основ економіки потрібно цілеспрямовано, а розпочинати слід вже в дитинстві.

Старші дошкільники починають виділяти себе в системі взаємин через предметно - операційну діяльність зокрема трудову, яка згодом починає визначати особистісну природу в системі відносин. Саме в цей період відбувається стрибок у становленні особистості, її базових психічних підстав. І, природно, випустити з уваги цей період дорослим ніяк не можна.

Мета економічного виховання — розкрити дитині навколишній предметний світ як духовних і матеріальних цінностей, як частину загальнолюдської культури і в процесі пізнання навчити відповідним формам поведінки. В даний час у зв'язку з переходом України до ринку значно підвищуються вимоги до рівня економічної грамотності, як дорослих, так і дітей. Для того, щоб дитина в школі добре розумілася в найскладніших економічних поняттях починаємо працювати в цьому напрямку з 5-6-річного віку в тісній співпраці з батьками. І тому вихователі ставлять перед собою такі завдання:

2.1. ЗАВДАННЯ З ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ:

1. Формувати елементарні економічні знання у дітей від 3-х до 6-ти років.
2. Учити розуміти та цінувати навколишній предметний світ (як результат людської праці), помічати рукотворну красу, ставитися до неї з повагою.
3. Формувати ціннісне ставлення до таких якостей людини-господаря, як: бережливість, раціональність, економність, працелюбність.
4. Розвивати емоційну сферу, здатність розрізняти почуття інших людей, формувати позитивну самооцінку.
5. Виховувати в дітей навички мовленнєвого етикету.
6. Формувати розумні потреби та вміння правильно поводитись у реальних життєвих ситуаціях.

Формування економічної компетентності старших дошкільників умовно поділяємо на три етапи:

- орієнтовно - адаптивний;
- діяльнісно - поведінковий;
- діяльнісно - творчий.

I – етап – орієнтовно-адаптивний. Я акцентую увагу на ознайомленні дітей з економічною сферою життєдіяльності; розвитку в них інтересу до економічних процесів; формуванні уявлень про елементарні економічні поняття; збагаченні словникового запасу дітей; цілеспрямованому формуванні соціально-економічних уявлень.

II - етап - діяльнісно-поведінковий: Роботу спрямовую на осмислення, оцінку та узагальнення дітьми первинного економічного досвіду, формування у них навичок економічно доцільної поведінки через розв'язання пізнавальних завдань, проведення різноманітних ігор, занять та інших форм роботи з економічної тематики.

III - етап — діяльнісно-творчий. Відбувається формування у дітей вміння використовувати та самостійно збагачувати вже набутий первинний економічний досвід під час проведення ситуативних та рольових ігор економічної спрямованості, ігор стратегій, театралізованої діяльності за сюжетами казок та розповідей, розв'язання життєвих та штучно створених ситуацій, які вимагають пошуку нових економічно обґрунтованих рішень.

На кожному з цих етапів діти поглиблюють отримані раніше, знання, набувають корисного досвіду та вчаться застосовувати його на практиці, розв'язуючи різнобічні життєві ситуації під час різних видів ігор економічної спрямованості.

Процес формування економічного досвіду дошкільнят відбувається за двома напрямками.

По-перше, дитина засвоює досвід попередніх поколінь у вигляді сталих економічних законів та понять (через телебачення, гру з друзями, батьками).

Сформований досвід є необхідним надбанням людини для орієнтації та участі в соціально економічній сфері життєдіяльності.

По-друге, елементарний економічний досвід дитини формується у різних видах діяльності і є результатом її власної економічно доцільної поведінки. Це може бути спостереження за економічними процесами, виконання соціально-економічних ролей, участь у налагодженні

найпростіших економічних взаємозв'язків між різними людьми (обмін, продаж, купівля).

А для цього існують такі шляхи реалізації:

- Створення сприятливого та відповідно насиченого розвивального середовища.
- Проведення цільових прогулянок, екскурсій, тематичних занять (один раз на тиждень).
- Організація різних видів ігор (дидактичних, настільно-друкованих, сюжетно-рольових, рухливих, ігор-презентацій, ігор-стратегій).
- Читання художньої літератури, фольклору, авторських казок економічної тематики, проведення театралізацій за змістом цих творів.
- Моделювання реальних життєвих ситуацій економічної спрямованості, розв'язання творчих завдань.
- Проведення розваг, свят, оформлення виставок.
- Інформування батьків щодо завдань і змісту економічного виховання дітей у дошкільному закладі та сім'ї.
- Активна участь батьків у проекті з економічної освіти дошкільнят (відкриті заняття, економічні ярмарки, свята, конкурси, Дні відкритих дверей тощо).

Розділ 3. Економічна компетенція дошкільника

Формування економічної компетенції дітей дошкільного віку є важливим завданням сучасної дошкільної освіти, вирішення якого дозволяє не тільки наближати дитину до реального дорослого життя, навчати її орієнтуватися в сьогоденні, пробуджувати економічне мислення, давати знання про нові професії та вміння розповісти про них, а й сформувати ділові якості особистості: уміння правильно орієнтуватися в різних життєвих ситуаціях, самостійно, творчо діяти та надалі будувати своє життя більш організовано, розумно, цікаво. При цьому важливо відмітити, що збагачується дитячий словник, починають розвиватися почуття власної гідності, вміння чесно змагатися і не боятися програвати, прагнення доводити розпочате до кінця, здоровий інтерес до грошей. Оскільки, предметом дослідження визначено формування у дітей економічної компетенції, яка є індикатором процесу економічної соціалізації особистості, вважаю за необхідне з'ясувати педагогічну сутність поняття «компетентність», «компетенція», «компетентний», «економічна компетенція». Звертаюсь насамперед до словникових джерел: – **«компетентність»** (лат. *competens*) – певна сума знань в особи, що дозволяє їй висловлювати судження про що - небудь, висловлювати переконливу думку;

– **«компетенція»** – коло питань, у яких особа має знання, досвід;

– **«компетенція»** (від лат. *competo* – відповідаю, підходжу) – знання, досвід у тій чи іншій галузі;

– **«компетентний»** – що володіє компетенцією;

– **«економічна компетенція»** – знання, досвід в галузі економіки.

Під економічною компетентністю дошкільника розуміємо обізнаність дитини з елементарними економічними поняттями, наявність у неї певних

економічних знань ціннісного, вартісного, раціонального, споживчого змісту; сформованість елементарних умінь і навичок економічної діяльності.

Я погоджуюсь з А. А. Смоленцевою, яка зводить сутність підходу до економічної освіти дошкільника не до організації спеціального навчання економіці, а до збагачення економічним змістом різних видів дитячої діяльності (математичної, художньо-творчої та ін.).

Насичення життя дітей дошкільного віку елементарними економічними відомостями сприяє розвитку у них передумов економічного мислення, що зробить цей процес більш усвідомленим. У дітей старшого дошкільного віку проявляються задатки дедуктивного мислення, проходить формування нового типу психічної організації, мова починає виконувати основну функцію в регуляції поведінки і діяльності дітей. У психіці дитини з'являються принципово нові утворення. Це довільність психічних процесів – уваги, пам'яті, сприйняття та інших.

Тому, дитині старшого дошкільного віку стає під силу засвоїти складні поняття, такі як «сімейний бюджет» (дохід і витрата), «гроші», «ціна», «валюта різних країн», «реклама» та інші.

Враховуючи вищезазначене, визначено показники компетенції дитини старшого дошкільного віку в області економіки:

Дитина дошкільного віку має уявлення:

- про першочергові потреби людини (їжа, вода, житло, безпека тощо);
- про особисті потреби самої дитини, оточуючих людей, рослин, тварин, птахів;
- про основні ресурси та їх обмеженість;
- чому людина не може мати все, що бажає;
- чому необхідно робити вибір;
- для чого людям потрібні гроші;
- що значить дорого чи дешево;
- про бюджет сім'ї (доходи і витрати);
- про працю дорослих: кожна людина повинна працювати на роботі і вдома;
- чому потрібні всі види праці;

- чому необхідні і корисні різні продукти і страви;
- про правила культури поведінки.

Дитина дошкільного віку здібна:

- визначати першочергові потреби своєї сім'ї;
- пояснити причину існування обмеженості;
- робити вибір;
- порівнювати і оцінювати товари (якість - ціна);
- співвідносити потреби і можливості сім'ї;
- вибирати товари у відповідному магазині;
- орієнтуватися в світі товарів за допомогою реклами;
- визначати предмети і засоби праці;
- пояснити результати праці людей різних професій (товар або послуга).

Дитина старшого дошкільного віку має розуміння того, що:

- людина повинна постійно працювати (на роботі і вдома);
- людина не може мати все, що хоче;
- при здійсненні вибору від чогось треба відмовитися;
- економія і ощадливість необхідні як в родині, так і в закладі;
- природа має дари, які віддає людям (красу, блага, природні ресурси) і що до неї треба ставитися дбайливо.

Слід зауважити, що важливим є не стільки факт залучення дитини в економічну підсистему, скільки характер такого залучення: якщо дитині доводиться «доводити» своє право на участь в бюджеті, то її увага концентрується на виконанні зобов'язань перед батьками, натомість вільне надання дитині грошей дорослими формує у неї відповідальність за розумне їх витрачання, прагнення до більшої проінформованості про економічний світ дорослих.

Некомпетентність в економічній сфері підростаючого покоління призведе в подальшому до проблем в сімейних стосунках, до неспроможності ведення бюджету, нерозумного розподілу коштів, що буде гальмувати вирішення економічних проблем сім'ї.

Отже, вже з дошкільного віку діти поступово включаються в економічне життя суспільства, економічні відносини, спрямовані на виробництво, обмін, розподіл і споживання матеріальних благ в сім'ї.

Тому, дуже важливо вже з дошкільного віку закладати основи виховання у дітей таких якостей, як працьовитість, ощадливість, розважливість, ініціативність, організованість, практичність, самостійність, діловитість, сформувати розумні економічні потреби і переконання в тому, що особиста сумлінна праця є засобом задоволення потреб, а також уміння співставляти потреби з реальними можливостями тощо.

3.1. Форми організації економічної компетентності дошкільника

Формування у дошкільників елементарних економічних знань, економічної культури, трудової та моральної творчої мотивації, активної громадянської позиції, діловитості, підприємливості, умінь правильно орієнтуватись у різних життєвих ситуаціях відбувається через різноманітні форми організації дитячої діяльності (бесіди, складання або продовження казок економічного змісту, читання творів, вікторини, творчі завдання, перегляд фільмів, пошуково – дослідницька діяльність тощо). Основна форма організації навчального процесу – це заняття. Задля успішної організації процесу економічної компетенції, вихователь має:

- ознайомитися зі змістом освітніх програм щодо питань економічного виховання;
- опрацювати елементарні економічні терміни (словникове тлумачення та особливості пояснення для дітей, скласти лексичне поле понять);
- визначити можливості для інтеграції;
- скласти перспективний план роботи, в якому вказати основну мету, завдання, форми та методи роботи;
- дібрати методичну літературу і твори економічної спрямованості;
- створити банк ігор економічного змісту;
- виготовити наочність (демонстраційні та роздавальні матеріали);
- створити куточок економічного виховання (карта подорожей, ілюстрації та посібники за темами, дитячі роботи тощо).

Але особлива роль, на мою думку, належить саме грі. Пошук оптимальних шляхів вирішення проблеми економічного виховання дошкільників призвів до використання ігрових технологій.

Гра для дитини – природний процес, від якого діти отримують задоволення та завдяки якому пізнають світ. Це найкраща підготовка до майбутнього життя.

Серед різних видів ігор особливу значимість я приділяю сюжетно-дидактичним іграм економічної спрямованості. Для економічного виховання особливо важливо розвиваючий вплив сюжетно - дидактичних ігор: розвиток навичок поведінки у відповідності з правилами, співпереживанням; вміння шанувати, брати роль, співпрацювати, оцінювати ситуацію, бути терплячим, винахідливим, наполегливим. Сюжетно-дидактична гра допомагає збагнути сенс трудової діяльності дорослих, точно виконуючи всі правила дії у відповідній обстановці. Цього можна досягти при дотриманні наступних умов організації сюжетно-дидактичних ігор:

- Відбір знань для ігор;
- Ознайомлення з доступною діяльністю дорослих через наочність;
- Відображення економічного змісту в сюжеті і змісті гри;
- Збагачення ігор за тематикою, сюжетом, ролям, взаєминам;
- Спільне виготовлення атрибутів для ігор;
- Участь вихователя в грі;
- Створення ігрової проблемної ситуації.

Розвиток сюжетно-дидактичної гри йде поетапно:

- 1 етап - Сюжетно-дидактична гра - вихователь у провідній ролі.
- 2 етап - Сюжетно-дидактична гра - вихователь у другорядній ролі.
- 3 етап - Самодіяльна сюжетно-дидактична гра.

Вихователь-спостерігач.

Система сюжетно-дидактичних ігор дозволяє закласти основи базису особистісної культури дошкільнят і пріоритетом економічної о розвитку через інтегрування різних видів діяльності. Якість гри дітей багато в чому

визначається їх поінформованістю про сферу життя, що відображається в грі. У зв'язку з цим важливо велику увагу приділяти засобам збагачення сюжету при розробці ігрових технологій.

Практика роботи показує, що найбільш доцільною є наступна структура

технологічної карти сюжетно - дидактичної гри:

1. Тема, завдання гри.
2. Ролі, зміст сюжету.
3. Засоби опанування сюжету.
 - 3.1. Заняття, дидактичної ігри.
 - 3.2. Література, бесіди.
 - 3.3. Спостереження, демонстрація.
4. Розвивальне середовище.

3.2. Структура розвивального середовища

Економічна ігротека:

- дидактичні ігри з теми «Професії людей», спрямовані на засвоєння дітьми економічної термінології;
- настільно-друковані ігри: «Кому що потрібно», «Граємо в професії», «Доміно», «Моя перша покупка», «Крамниця одягу »;
- сюжетно-рольові ігри: «Спорудження будинку», «Лікарня», «Аптека», «Міні-маркет», «Перукарня»;
- проблемні ігрові ситуації «Економіка в казках»: «Півник і бобове зернятко», «Теремок», «Муха-цокотуха», «Троє поросят».

Пізнавальна зона:

- - карти-схеми з тем: «Ланцюжок виробників», «Потреби людини», «Моя сім'я», «Світ грошей», «Світ товарів», «Місто в якому я живу», «Моя країна»;
- - карта України з умовними позначками економічних і природних ресурсів;
- - посібник «Економічна азбука» для розвитку мовленнєвої компетентності дітей;
- - таблиця «Знайди економіку в казці»;
- - посібники для занять та індивідуальної роботи з тем: «Моя сім'я», «Світ грошей», «Світ товарів», «Місто в якому я живу», «Моя країна»;
- - мультимедійний простір.

Тематична бібліотека:

- - «Економіка дошкільникам»;
- - добірка малих форм усної народної творчості для занять з економіки.

Розділ 4. Співпраця з батьками вихованців

Основи економічних знань діти отримують на спеціальних заняттях у дитячому садку. Мета занять з економіки – повідомлення дітям знань з області фінансових категорій,

формування уявлень про товар, як результат і продукт людської праці, морально-трудова якість особистості, вміння оцінювати річ, як товар і як предмет людських відносин, знайомство з різними видами реклами, історією походження грошей і т. д. На заняттях діти «купують», «продають», «мінюють», «працюють» — але все це лише гра, яка закріплює досвід, отриманий в сім'ї. Родина – реальне економічне середовище, в якому живе дитина, де вона постійно включається в життєві ситуації: стикається зі справжніми грошима, рекламою, ходить з батьками в магазин, бере участь в процесах купівлі - продажу і т.п. Зрозуміло, що об'єднання двох форм економічного виховання: вдома і в дитячому садку, двох аспектів поведінки дітей – умовного і реального, може дати позитивний результат в області їх економічного виховання і розвитку. Робота з економічного виховання дошкільнят неможлива без участі батьків, їхньої зацікавленості, розуміння важливості проблеми. Особистий соціальний, а тим більше економічний, досвід дітей суттєво обмежений, тому завдання батьків – створити такі виховні ситуації, які сприяли б збагаченню морально-економічного досвіду, формуванню морально-економічних звичок.

Напрями спільної діяльності педагогів і батьків

- ◆ *Інформування батьків про завдання та зміст економічного виховання дітей у дошкільному закладі та в сім'ї.*

- ◆ *Участь батьків у роботі з економічного виховання в дошкільному закладі (економічні ярмарки, свята, конкурси).*
- ◆ *Створення збагаченого розвивального середовища в домашніх умовах.*
- ◆ *Організація сімейних клубів.*

Форми роботи з родинами

- ◆ Анкетування.
- ◆ Консультування.
- ◆ Виготовлення буклетів, папок-пересувок, інформаційних стендів, пам'яток з економічного виховання.
- ◆ Проведення батьківських зборів, "круглих столів" з обміну родинним досвідом, економічних ярмарків розваг, конкурсів, Днів відкритих дверей

Економічна грамотність батьків сприяє залученню дітей до світу економічних відносин, формуванню в них правильних економічних уявлень.

Наше завдання - не лише дати дитині певний обсяг економічних знань, але й , що навіть важливіше, навчити її правильно користуватися ними. Спільні зусилля педагогів та батьків мають бути спрямовані на те, щоб через економічне виховання розвивати творчий потенціал кожної дитини, адаптувати її до життя в сучасному світі.

ВИСНОВОК

Виховання дітей можна порівняти із працею садівника, який з любов'ю доглядає за деревами, кущами, квітами. Поливає, підживлює, захищає їх від хвороб, формує правильну крону, прищеплює найкращі сорти, а найголовніше, знає особливості кожної рослинки і має терпіння в очікуванні тих плодів, які можуть вирости на них, адже на все свій час.

Вихователі, як турботливі садівники, огортаючи дітей любов'ю, прагнуть розширити уявлення дітей про життя в сучасному суспільстві. Адже основа майбутньої особистості закладається в ранньому віці. Знання та вміння, набуті в дитинстві, – це коріння. Чим воно міцніше, тим впевненіше відчувається людина в житті.

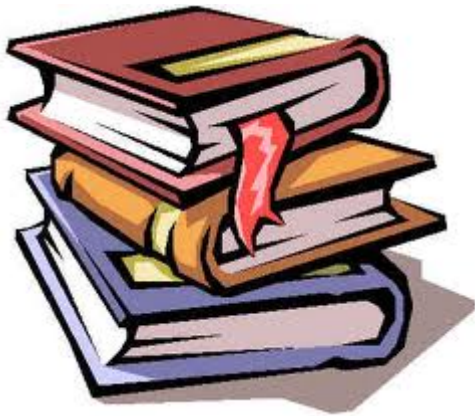
Дошкільна освіта є першою ланкою в системі безперервної економічної освіти. Чим раніше ми розпочинаємо економічне виховання та економічну освіту дітей, тим раціональнішими та розумнішими будуть їхні дії та вчинки.

Ознайомлюючи дітей з основами економіки, ми допомагаємо їм збагнути багато життєвих істин: чому дорослі мають працювати, чому діти повинні допомагати батькам (прибирати, готувати їжу і тощо), чому треба бути ощадливими і що означає це слово.

Чим старшими стають наші діти, тим активніше вони можуть брати участь в організації домашнього господарства (розподілі сімейного бюджету, складанні меню).

Усі ми, педагогічні працівники, маємо навчитися економічно мислити та економічно діяти. Повинні вміти відповісти на різні запитання дітей, знати, в чому полягає природа економічних явищ, як функціонує економіка підприємства, області, країни.

Економічна освіта має здійснюватися систематизовано, тільки тоді вона дасть позитивні результати. Тому починати цей процес треба в дошкільному закладі, поступово розширюючи та поглиблюючи його в початковій та середній школі.

Бібліографія

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) авт. кол-в; Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О.В., Лисенко Г.М., Матовець М.А., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якіменко Л.Ю. - Київ 2012 р. с. 4-9.
2. Грама Н. "Економічне виховання особистості дитини дошкільника". Розвиток особистості дитини дошкільного віку в різних видах діяльності; моногр. А.М. Богун, Н.Г. Грама, Н.І. Луцан та ін. - Одеса: Впр. Бакаєв В.В., 2013 - 236 с.
3. Григоренко Г.І., Жадан Р.П. Виховуємо раціонального споживача. Дошкільне виховання - 2012 - № 1 с. 16-19.
4. Курак Є.А. "Економічне виховання дошкільників. Орієнтовна програма перспективного планування, комплекти занять" .
5. Прокудіна О., Сечина Н., Славнікова Ж. "Маленькі таємниці великої економіки" Палітра педагога - 2013 - № 4, с. 6-10.
6. Сасова І.А. "Економічне виховання дітей в сім'ї"
7. Свердлова І. "Формування економічної досвідченості дошкільників засобами гри" Дошкільне виховання 2013 р. - № 1 - с. 54-64.
8. Фесюкова Л.Б. "Соціально-економічне виховання дошкільнят" Ранок. Веста. 2008 р. с. 3-5.
9. Інтернет ресурси.

Глосарій

Банк – це багатофункціональна фінансова структура, основна мета якої – зберігання коштів та проведення різноманітних фінансових операцій.

Бізнес – в перекладі з англійської – це практика заробляння на життя або заробляння грошей шляхом виробництва або купівлі та продажу продукції. Це також «будь – яка діяльність або підприємство, що здійснюється з метою отримання прибутку».

Бізнесмен – фізична особа, яка професійно займається комерційною діяльністю в різних масштабах, інвестує власні і позикові кошти у виробництво, торгівлю і різні галузі народного господарства.

Брокер – посередник при укладанні угод між продавцем і покупцем, страхувальником і страховиком тощо.

Бюджет – це виражена в грошовій сумі сукупність доходів та витрат деякого суб'єкта: держави, адміністративно – територіальної одиниці (місто, село, область, район), організації, сім'ї чи однієї фізичної особи за певний період часу.

Вартість – оцінена у грошовій формі цінність товару, яка з'являється в результаті ринкової взаємодії, тобто в результаті взаємодії попиту і пропозиції на ринку.

Гроші – особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг. Гроші є мірилом вартості та засобом обігу. Крім того, вони є засобами нагромадження та платежу. З утворенням світового ринку. Деякі національні гроші стали виконувати функції світових.

Дохід – 1. гроші або матеріальні цінності, які одержує держава, юридична та фізична особа внаслідок будь – якої діяльності за певний період часу. 2. Прирошення вартості підприємства за рахунок продажу товарів і послуг.

Економіка – наука про використання різноманітних обмежених ресурсів, а також питання виробництва, збуту, розподілу та споживання товарів та

послуг. Економіка – синонім господарства; сфера господарської діяльності людини, у якій створюються, розподіляються і споживаються життєві блага.

Економічне виховання – організована педагогічна діяльність, спрямована на формування економічної культури дітей.

Заощаджувати гроші – скоротити свої витрати.

Заощадження – це частина доходу, яка залишається після сплати податків та витрат на споживання, і відкладається для використання в майбутньому.

Збиток – втрати. Сутність збитків як економічного явища полягає в тому, що суб'єкт господарювання зазнає додаткових майнових втрат та (або) не отримує доходи порівняно з витратами і доходами, що здійснюються та отримуються при оптимальному розвитку господарської операції.

Комерційна діяльність – це суспільно необхідна діяльність юридичних та фізичних осіб на ринку товарів і послуг зі здійснення операцій купівлі – продажу товарів.

Кредит – кошти й матеріальні цінності, що надаються кредитором у користування позичальнику на певний строк та під відсоток.

Менеджер (з англійської “manage” – керувати) – це людина, яка має планувати, організовувати, координувати та контролювати певні процеси в організації (на підприємстві).

Підприємець – громадяни України, інших держав, не обмежені законом у правоздатності або дієздатності, які здійснюють діяльність, метою якої є отримання прибутку; юридичні особи всіх форм власності.

Покупець – фізична або юридична особа, яка здійснює оплату грошима і є набувачем товару або послуги.

Продавець – особа, яка виступає посередником між виробником товару і покупцем.

Реклама – 1. вид маркетингової комунікації, поширення заздалегідь оплаченої інформації з метою привернути увагу до товару (послугі, компанії чи організації) або потенційних споживачів комерційних або інформаційних продуктів. 2. Інформація про особу чи товар, розповсюджена в будь – якій

формі та в будь – який спосіб і призначена сформувати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес щодо таких особи чи товару.

Людина, яка придумує рекламу, хто є тим самим джерелом ідей в конкретній компанії, може називатися і **копірайтером, і менеджером по рекламі, і креатором.**

Рекламодавець – особа, яка є замовником реклами для її виробництва та/або розповсюдження.

Товар – продукт праці або певне благо, що здатні задовольняти певні потреби людини і призначені для обміну (купівлі та продажу). Тобто все те, що становить предмет торгівлі.

Фінанси – система відносин у розподілі й використанні фондів грошових засобів (фінансових ресурсів). Іншими словами, грошові відносини, рух яких здійснюється через особливі фонди, - це фінансові відносини.

Фінансист – це високий професіонал в області фінансових операцій, який на основі фінансової науки займається особливо великими грошовими операціями, спрямуванням фінансових потоків, фінансуванням проектів,

Ціна – фундаментальна економічна категорія, яка означає кількість грошей, за яка продавець згоден продати, а покупець готовий купити одиницю товару.

Практичні додатки

Перспективний план освітньої роботи з економічного виховання старших дошкільнят

Місяць	Орієнтовна тематика занять
Вересень	◆ Цікава економіка довкола нас. ◆ Економіка, яка заховалася в казках.
Жовтень	◆ Моя дружна родина. Потреби та можливості родини, сімейний бюджет: прибутки і витрати. ◆ Дарунки природи. Природні ресурси.
Листопад	◆ Якісні товари та послуги. Обмін і торгівля. ◆ Хліб усьому голова. Процес виготовлення хліба, праця хлібороба, пекаря.
Грудень	◆ Йдемо на ринок або в магазин. Що і де можна купити. ◆ Навіщо потрібні гроші. Історія грошей. ◆ Звідки одяг прийшов? Виробництво товарів.
Січень	◆ Ощадливі малята. Збереження електроенергії та води. ◆ Збережемо природу сьогодні — завтра вона допоможе нам. Потреби природного світу.
Лютий	◆ Наші помічники. Машини, прилади, обладнання, інструменти — капітальні ресурси. ◆ Банк — місце збереження грошей.
Березень	« Ким бути? Професії, цінність людської праці. ◆ Що не зробить один, зробимо разом. Спільна праця. ◆ Планую час — усе встигаю.
Квітень	◆ Реклама товарів та послуг. Види реклами. ◆ Друге життя старих речей.
Травень	◆ Збираємося в похід або на відпочинок. Потреби, кошти, витрати на розваги. ◆ Скоро до школи. Наші потреби ростуть разом з нами.

Заняття з економіки

для дітей старшого дошкільного віку

ТЕМА: «Цікаві перетворення»

МЕТА: Ознайомити дітей з економічними поняттями «гроші», «ціна».

Називати грошовий знак України – гривню. Формувати вміння співвідносити товар з певною кількістю грошей. Продовжувати лічити предмети і співвідносити їх кількість з назвою цифр. Вчити розкладати число на два менших.

Нагадати дітям, що природні ресурси стають рукотворними речами в процесі людської праці.

Активізувати в мові вихованців вживання слів: «шкільні речі», «ціна», «гроші», «товар», «гривня».

Розвивати пам'ять, мислення, кмітливість.

Виховувати інтерес до світу економіки.

МАТЕРІАЛИ:

- демонстраційний: шкільний рюкзак з підручниками, зошитами, кольоровими олівцями, набором демонстраційних цифр, 2 однакові коробки;
- роздатковий матеріал: розрізні цифри від 1 до 5, картки з шкільними речами, «гаманці з грошиками»; фішки для гри.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ВСТУП

Організаційний момент на килиму.

Вступне слово:

- Діти, починається день і у всіх є свої справи: у дорослих – робота, у школярів – навчання, і у нас теж зараз буде заняття. (Стук у двері. Входить Гном-Економ з шкільним рюкзаком)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Гном-Економ

- Я вітаю всіх дітей у дитсадку. Чи готуетесь ви стати школярами?
- А з чим ходять учні до школи? (з портфелем, рюкзаками)
- А знаєте, що лежить в рюкзаках? Я пропоную подивитися, щоносять учні до школи.

1 завдання

Вихователь

- Діти, давайте подивимось, що лежить у рюкзаку? (дістає книгу) Ця книга називається підручник. За ним навчаються в школі учні.
 - Скільки я показала вам підручників? (1) (вихователь ставить підручник на демонстраційну дошку)
 - До нього додати ще один підручник. Скільки стало підручників? (2)
 - Я знайшла ще один підручник. Давайте полічимо, скільки їх стало? (1, 2, 3 – всього 3 підручники) (вихователь пропонує полічити підручники комусь з дітей)
 - Діти, а що це я знайшла в рюкзаку? Так, зошит. Скільки зошитів я показую вам? (1)
 - До нього додали ще один зошит. Скільки стало зошитів? (2)
 - Я знайшла ще один зошит. Скільки їх стало, давайте полічимо? Хто мені допоможе? (1, 2, 3 – всього 3 зошити)
 - А якщо до них додати ще один зошит? Давайте полічимо, скільки їх стало? (1, 2, 3, 4 – всього 4 зошити)
 - А хочете дізнатися, що ще лежить у рюкзаку? (вихователь дістає коробки з олівцями) Що це? (олівці) Їх дуже багато і мені потрібна ваша допомога, щоб їх полічити.
- (Вихователь роздає кожному вихованцю коробку з олівцями і пропонує перелічити їх за своїми столами). (Діти рахують: «1, 2, 3, 4, 5 – всього 5 олівців»).

2 завдання

Вихователь:

- Я в рюкзаку знайшла цифри. А чи не забули ви, як вони називаються? Давайте назвемо цифри для Гнома-Економа. (Діти називають цифри від одного до п'яти).
 - А зараз Гном-Економ хоче пограти з вами. Ви заплющуйте очі, а Гном сховає цифру. Потім ви розплющете очі і скажете, яка цифра схована.
 - А зараз знайдіть у себе на столі цифру, яку буде називати Гном-Економ.
 - А зараз Гном-Економ покаже щось цікаве. Складіть ваші цифри у конверт, а Гном збере ваші цифри у коробочку, які перетворяться на щось несподіване.
- (Гном в одну коробочку збирає цифри, а потім не помітно замінює її на схожу, і роздає дітям «гаманці»)
- Діти, подивіться, що лежить у ваших гаманцях? Так, це «гроші». Роздивіться їх уважно і скажіть, вони схожі між собою чи різні?
 - Чим вони відрізняються між собою? (кольором, цифрами)
 - Як називаються гроші на Україні? (гривні)
 - А з чого зроблені гривні? (з паперу)
 - Паперові гроші називають купюрами. Одна купюра може бути в 1 гривню, друга – в 2 гривні, а третя – 5 гривень.
 - Покажіть мені купюру в одну гривню, в 2 гривні, в 5 гривень.
 - Діти, скажіть, купюри у скільки гривень не існує? (3 і 4 гривні)
 - А для чого нам потрібні гроші? (щоб купувати товар)

- Кожен товар має свою ціну, тому ми зараз будемо купувати товар за наші «гроші».

РОБОТА З КАРТКАМИ 3 завдання

Вихователь:

- Діти, що зображено на картках? (олівець, книга – це шкільні речі)
- Олівець коштує 1 гривню. Покладіть під картинкою 1 гривню.
- Зошит коштує 2 гривні. Книга – 5 гривень.
- Діти скажіть, як можна по іншому заплатити за зошит? (покласти 1+1 гривню) Покладіть інші гроші.
- А зараз зберіть гроші з картки. Ми ще раз з вами будемо купувати товар. Спочатку ми купили зошит за 2 гривні. Які ви гроші покладете?

- Молодці, діти. Ви правильно добирали гроші, щоб купувати товар. А зараз відпочинемо і я запрошую вас на фізхвилинку «Весела лічба»

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА «ВЕСЕЛА ЛІЧБА»

- Раз-два, раз-два –
Ось диви, яка гора
(Усі підводяться з робочих місць, марширують, піднімають руки вгору.)
Три-чотири, три-чотири –
Це гірські високі схили.
(Махи руками вгору-вниз, кожною рукою по чергово.)
П'ять-шість – це орли
Дивний танець повели.

(Імітація руками рухів крил.)

Сім-вісім – це смеречки
Нахилилися до річки

(Нахили тулуба вперед.)

Дев'ять-десять – це ріка
Під горою протіка.

(Діти стають рівно, руки опускають вниз. Струшують пальцями у швидкому темпі.)

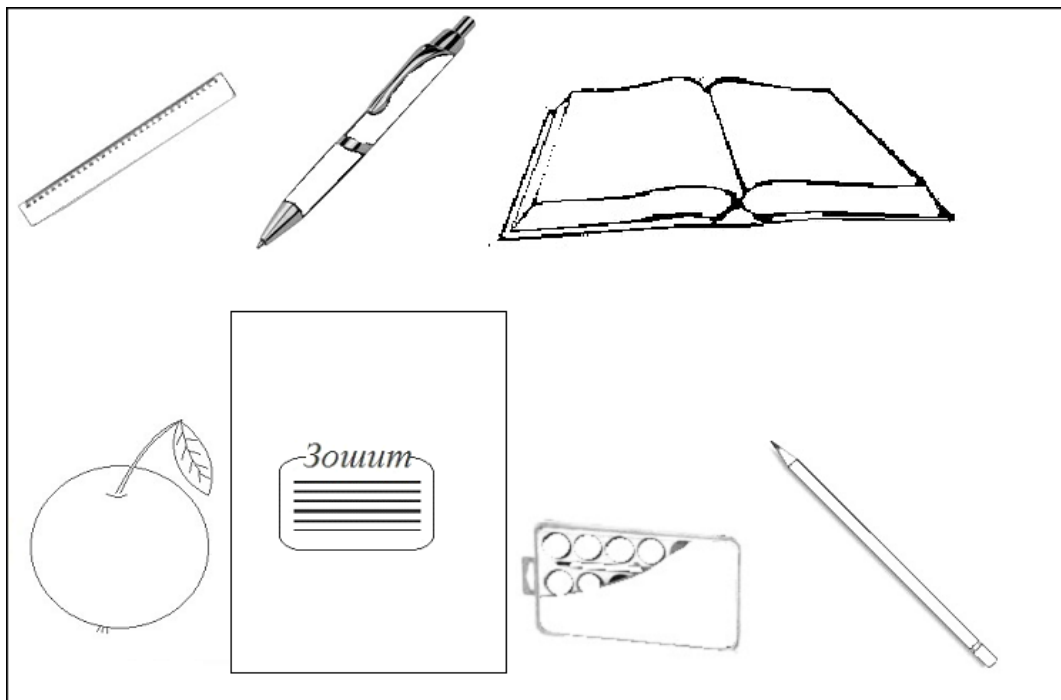
4 завдання

Вихователь:

- Діти, а чи знаєте ви, з чого зроблені олівці? (З дерева) А папір? Його теж виготовляють з дерева.
- Гном-Економ приніс до нас на заняття фішки і пропонує в гру «Спочатку і потім».
- Спочатку було дерево, а потім що з нього зробили? (Олівці, меблі, папір...) (За кожну правильну відповідь діти отримують фішку)
- Спочатку був папір, а потім? (Газета, зошит...)
- Діти, ви добре пограли, отримали багато фішок. Давайте визначимо переможця в нашій грі.

5 завдання

- А на вас чекає ще одне завдання. Я пропоную вам роздивитися ще одну картку і назвати, що там зображено (Олівець, фарби, зошит, книга, лінійка, яблуко, ручка.) Скажіть, який предмет серед них зайвий? (Яблуко)
- Вам буде завдання – розфарбувати тільки шкільні речі. (Діти розфарбовують все, крім яблука.)

III. ПІДСУМОК ЗАНЯТТЯ.

- Хто приходив до нас на заняття?
- Що приносив Гном-Економ?
- Які шкільні речі ми рахували?
 - Які шкільні речі ми купували?
 - Які речі розфарбовували?
 - Що вам сподобалося сьогодні а занятті?

ТЕМА: «День народження Мухи-Цокотухи»

МЕТА: Продовжувати знайомити дітей з економічними поняттями «гроші», «ціна».

Називати грошову монету – копійку. Продовжувати формувати вміння співвідносити товар з певною кількістю грошей – гривні з копійками. Вміти розкласти число на два менших. На прикладі казкової героїні показати, як можна раціонально витратити гроші, щоб отримати прибуток.

Активізувати у мові дітей вживання слів: «ціна», «гроші», «гривня», «копійка», «товар».

Розвивати пам'ять, мислення, кмітливість. Виховувати бажання працювати, викликати інтерес до світу економіки.

МАТЕРІАЛИ: «Гаманці з грішми», фланелеграф до казки К. Чуковського «Муха – Цокотуха», картки з зображенням продуктів; фішки.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ВСТУП

Організаційний момент.

Вступне слово:

- Діти, ви любляєте святкувати Дні народження? Сьогодні у нас теж буде незвичайне заняття, на якому я запрошую вас на День народження. Відгадайте, у кого воно буде?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. **Читання казки К. Чуковського «Муха-Цокотуца» від слів «Муха, Муха – Цокотуха...» до «...може незугарні в мене іменини».**

- Що купила Муха? (самовар)
- Чому Вона купила самовар? (бо в неї день народження)

- Для чого потрібен самовар? (кип'ятити воду для чаю)
- Муха ще купила пачку чаю, цукор, цукерки та торт.
- А зараз ми визнаємо, які гроші платила Муха за товар.

2. **Робота з монетами.**

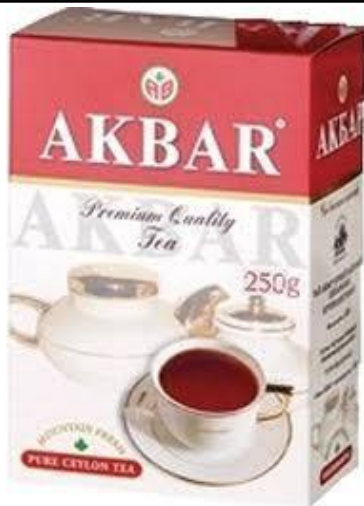
Вихователь:

- На минулому занятті ми знали про які гроші? (гривні) Гривні зроблені з паперу. Гроші, які зроблені з паперу, називають купюрами. А які гроші знайшла Муха? (копійку). Копійки зроблені з заліза. Гроші, які зроблені з заліза називають монетами.
- Давайте ми з вами роздивимося, які бувають монети? (В 1 копійку, 2 копійки, 5 копійок)
- Покажіть монету в 1 копійку, 2, 5. Ще раз покажіть 2 копійки, 5, 1.
- Скажіть, яких копійок не вистачає? (3 і 4 копійки)
- Згадайте, як по-іншому можна зробити 2 копійки? (1+1)
- У випадку, коли нема монети у 3 копійки, ми можемо скласти монети в 2 та 1 копійку. А 4 копійки скласти з двох монет у 2 та 2 копій

3. **Робота з картками.**

Вихователь:

- Подивіться на картку і скажіть, який товар придбала Муха? (Чай, цукор, цукерки, торт)
- У Мухи крім копійок ще були і гривні. Тому будьте уважними, які гроші платила Муха. Чай коштує 1 гривню. Покладіть під картинкою з чаєм 1 гривню.
- Цукор коштує 2 гривні 1 копійку. За цукерки Муха заплатила 3 гривні 2 копійки. Давайте згадаємо буває купюра в 3 гривні? Як зробити 3 гривні? (2+1). За торт Муха заплатила 5 гривень 5 копійок. Як іншими гривнями і копійками скласти 5 гривень 5 копійок?

- Молодці, діти. Ви правильно добирали гроші, щоб купувати товар. А зараз відпочинемо і я запрошую вас на фізкультхвилинку.

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

- Муша полем йшла
Раз-два, раз-два
(Діти крокують на місці)
- Муша грошика знайшла
Раз-два, раз-два
(Діти присідають)
- Нахилилась, покрутилась
Раз-два, раз-два
(Діти нахилиються і крутяться навколо себе)
- І до нас прийшла
Раз-два, раз-два
(Діти крокують на місці)

4. *Гра «Збудуємо кафе»*

Вихователь:

- Гості на святі запропонували Мусі-Цокотусі збудувати кафе у лісі.
Підкажіть, що для цього потрібно?
- 1) завезти будівельний матеріал;
- Який ви знаєте будівельний матеріал? (Діти називають будівельні матеріали і отримують за відповіді фішки.)
- 2) зробити освітлення у приміщенні;
- Що необхідно придбати для освітлення?
- 3) купити меблі;
- Які меблі ви запропонуєте для кафе?
- 4) купити посуд;
- Який посуд необхідно придбати для кафе?
- 5) придбати продукти;
- Які продукти ви запропонуєте для кафе?
- Ми збудували кафе для Мухи-Цокотухи, але йому не вистачає назви. Як краще назвати кафе? (Діти пропонують назви)

III. ПІДСУМОК ЗАНЯТТЯ

- Діти, ви добре працювали на занятті.
- Скажіть, якими грошима можна розплачуватися за товар?
- Що ми збудували для Мухи-Цокотухи?
- Що вам найбільше сподобалося на занятті?

- А зараз ви подивитесь мультфільм про Муху-Цокотуху, де дізнаєтеся, яка пригода сталася з нею на іменинах.

ТЕМА: «Реклама дошкільного автобусу»

МЕТА: роз'яснити дітям значення реклами – інформації про товари та послуги.

Вчити дітей створювати рекламу, яка привертає увагу людей.

Під час заняття спиратися на досвід та знання вихованців з економіки та оточуючого світу.

Активізувати словник дітей словами «реклама», «інформація», «бігборд».

Організувати виставку з дитячих поробок «Салон дитячих автобусів».

В сюжетно-рольовій грі «Автобус» вчити дітей розраховуватися за проїзд «гривнями».

Розвивати пам'ять, мислення, словник, мову.

Виховувати інтерес до інформації з реклами, вміти аналізувати її зміст.

Виховувати пошану до будь-якої професії; дбайливе ставлення до речей.

МАТЕРІАЛИ: дитячий велосипед, автобус для сюжетно-рольової гри, заготовка площинного автобусу, фломастери, картинки з зображенням автобусів, «гаманець з грішми».

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ВСТУП

Організаційний момент.

Вступне слово.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. «Знайомство з рекламою»

(Стук у двері.)

Вихователь:

- Діти, до нас хтось завітав. Хто вгадав нашого гостя? Так, це Гном-Економ прийшов до нас на заняття. Він щось приніс і хоче про щось розповісти.

Гном-Економ:

- Я вітаю всіх дітей і хочу запитати, як називається транспорт, який я тримаю у руках? Так, це велосипед. Він маленький, тому що зроблений для дітей. Велосипед легко рухається, на ньому є сигнал звуку, щоб попередити про наближення транспорту. У нього світяться фари, що допоможе їхати ввечері і освітлювати дорогу. Є місце для сумки та пляшки з водою. На ньому можна їхати сидячи, а не стоячи

як на самокаті. Він такий яскравий, що хочеться на ньому їхати далеко і швидко. Велосипед допоможе доїхати до дитячого садка. Ви б хотіли придбати такий велосипед? (Так)

Вихователь:

- Діти, вам хочеться придбати велосипед, тому що Гном-Економ не просто розказав, а прорекламував його. Реклама – це інформація про товари та послуги. Вона привертає до себе увагу людей, щоб вони хотіли придбати товар.
- А ви чули рекламу? Де? (по телевізору, радіо, в газетах, журналах, на плакатах).
- А чи знаєте ви, що великі плакати називають бігбордами. Рекламу на бігбордах роблять великою, яскравою, щоб приваблювала увагу людей.
- Реклами створюють для дорослих та дітей. Скажіть, які дитячі реклами ви знаєте? (реклама напоїв, солодощів, ліків для дітей, іграшок).
- Згадайте, а що сьогодні рекламував Гном-Економ? (Велосипед)
- Як ви вважаєте, це реклама для дітей чи дорослих? Чому? (Реклама для дітей, тому що велосипед дитячий.)
- Що Гном-Економ казав про велосипед? (розповідь дітей)
- Я бачу, що ви хочете придбати такий велосипед. А що треба робити, щоб речі довше прослужили людині? (Берегти)
- Скажіть, а чи завжди можна доїхати велосипедом до дитячого садка? Чому ні? (Якщо дитина живе дуже далеко, можуть втомитися ноги. Не зручно їхати під дощем. Зовсім не можна їхати взимку по снігу.)
- Яким транспортом краще добратися дітям до дитячого садка, якщо вони живуть в інших селах? (Автобусом)
- Давайте розкажемо Гному-Економу, яким повинен бути автобус для дошкільнят. (Повинен бути маленький, з м'якими яскравими кріслами. Зовні розмальований, щоб всі знали, що це автобус дитсадка.)

2. Практична діяльність дітей

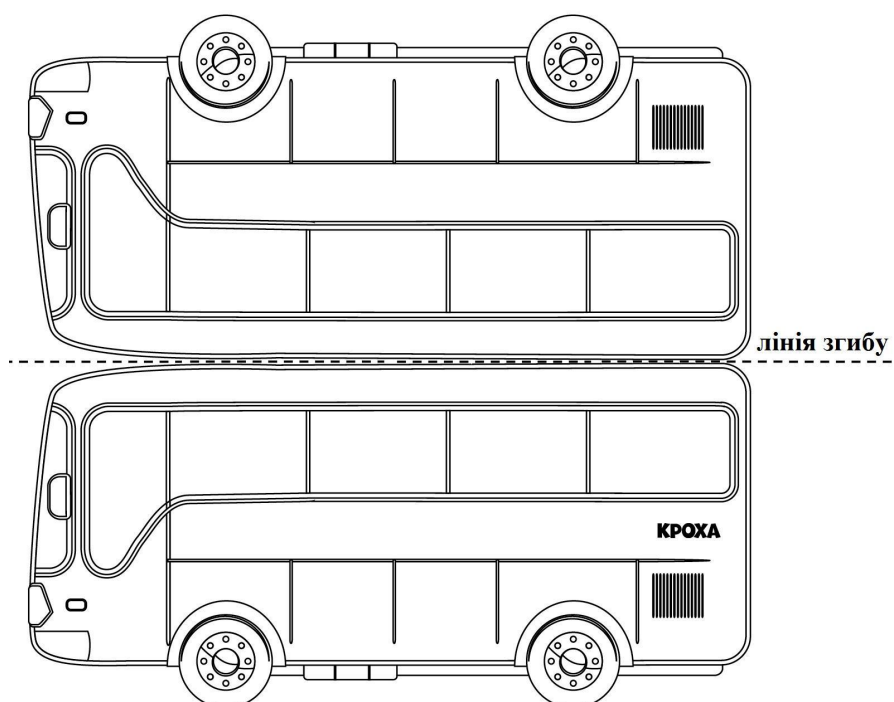
Гном-Економ:

- Діти, я уважно вислухав, яким повинен бути дитячий автобус. А зараз я пропоную вам роздивитися картинки, на яких зображені автобуси для дітей.

- У мене є заготовки автобусів, але майстри не знають, як його розмалювати. Ви допоможете? (діти розмальовують автобус)

- Діти, ви добре попрацювали і у вас вийшли гарні автобуси. А зараз ми з вами влаштуємо виставку «Салон автобусів», де ви буде рекламувати свій автобус. (розповіді дітей)

3. Рухлива гра «Автобус»

Вихователь:

- Діти, ви а зараз я запрошую вас пограти в гру «Автобус». Спочатку нам треба визначити зупинки автобусу і назвати їх («Дитячий садок», «Магазин», «Школа», «Лікарня», «Ринок»). Потім необхідно обрати водія. І хочу попередити, що проїзд коштує 1 гривню. Якщо у вас більше 1 гривні, то водій вам дасть здачу. Входячи до автобуса пасажир повинен попередити водія, до якої зупинки він їде.

(Гра дітей. Вихователь контролює вихід «пасажирів» на зупинках та оплату проїзду.)

III. ПІДСУМОК ЗАНЯТТЯ.

- Хто приходив до нас на заняття?
- Що ви дізналися про рекламу?
- Чи хотіли б ви мати дитячий автобус у дитсадку?
- Що вам найбільше сподобалося на занятті?

Тема : «Гроші – товар - гроші»

Мета: дати дітям уявлення про професію фермера, розширити знання про українське житло, про особливості праці в сільській сім'ї. Закріпити економічні поняття: потреби, ресурси, споживач, виробник.

Розвивати вміння міркувати, аналізувати; виховувати повагу до людей сільської праці.

Перевірити знання дітей про грошову одиницю: гривню, долар; для чого потрібна реклама, що таке «Банк».

Формувати у дітей етичні норми поведінки та естетичні почуття. Виховувати інтерес до розділу економіки.

Обладнання та матеріал: ілюстрації будівель у місті та селі, рекламний ролик, макети грошей (долари, гривні), гра «Розсортуй овочі та фрукти», муляжі овочів та фруктів, ілюстрації природних, капітальних, трудових ресурсів, ілюстрація колового обігу «Гроші – товар - гроші».

Імітація сільськогосподарського подвір'я (корова, свині, качки, кури, кінь, собака). Іграшковий банк. Іграшковий магазин. Сільськогосподарський склад.

Хід заняття

-Дітки, сьогодні у нас дуже цікаве і незвичайне заняття. Подивіться на ці ілюстрації.

(Діти роздивляються ілюстрації різноманітних видів будівель в місті та селі)

-Чим міські будинки відрізняються від сільських? (у місті будинки багатоповерхові, а в селі – маленькі, одноповерхові)

-А чим село відрізняється від міста? (місто велике, в ньому багато мешканців. Люди працюють на заводах, фабриках та інших підприємствах. А село маленьке, люди працюють у полі, на городах, у садах, на фермах).

-Так дітки, все правильно. Люди в селі селяться так, щоб було зручно жити та працювати. Вони звикли працювати на землі, утримувати худобу, птицю, кроликів, вулики з бджолами. Тому їх влаштовує окремих будинок, біля якого є сад, город, двір з хлівом, курник, погріб. Ось сьогодні ми з вами і відправимось в гості на ферму «Веселий молочник» та познайомимось з родиною фермера.

- Хто такий фермер? (Це людина яка орендує або має власну землю, на якій займається сільським господарством)

- Вам цікаво дізнатися, як сім'я фермера заробляє гроші? (Так)

-А давайте і ми з вами спробуємо заробити гроші. Пам'ятаєте ми з вами

знімали рекламу молока? (Так)

- Ми запропонуємо фермеру купити нашу рекламу і якщо вона йому сподобається він її купить, таким чином ми заробимо гроші. Ну що ж, будемо продавати рекламу?(Так)

- Давайте ми з вами пригадаємо правила поведінки у гостях.

Правила поведінки:

1. Перед тим як зайти у будинок, треба витерти ноги, щоб не наслідити, а якщо на вулиці йде дощ чи сніг треба обтрусити шапку і куртку.
2. Не заходити до будинку без дзвінка.
3. Якщо прийшов не один, не прохось у двері першим, а запропонуї пройти раніше своєму супутнику.
4. Обов'язково треба привітатися
5. Не сидати, доки не сядуть дорослі.
6. Сидіти рівненько, не класти ногу на ногу, не тримати руки в кишенях – це некрасиво.
7. Якщо дорослий що-небудь впустить, треба підняти і подати.

- Молодці, тепер ми можемо вирушати. (Діти під музику йдуть на ферму, чути гавкання собаки, виходить фермер.)

Фермер:Здрастуйте, гості дорогі. Проходьте. Раді вас бачити. Тихіше Дружку, не гавкай. Це до нас дітлахи в гості прийшли подивитись як ми тут живемо і працюємо.(Діти заходять і сідають). Познайомтесь діти, це моя дружина Варвара Петрівна, а мене звать Степан Кузьмич.

Варвара Петрівна:Ой дітки приділила би я вам більше часу, але треба терміново перебрати овочі та фрукти на складі та підготувати їх до продажу.

Вихователь:Дітки, а давайте допоможемо Варварі Петрівні попрацювати на складі, згодні? (Так.)

Гра «Сортуємо овочі та фрукти»

Обладнання: 8 кошиків на яких намальовані овочі та фрукти, великий кошик, муляжі овочів та фруктів

Фермер: - Які ви молодці, так швидко впорались із роботою. Тепер я могу

показати вам свою ферму, познайомлю з нашою годувальницею.

Вихователь: - Діти, яку домашню тварину називають годувальницею?

(Корову)

- Чому? (Вона дає молоко, м'ясо)

Фермер: Ось бачите цей великий хлів? У ньому я худобу тримаю. Корова моя Квітка. Хороша корова, молока багато дає, а це телята. А ось курник, там птиця домашня, а тут у мене вівці та вірний помічник мій кінь - Тарас.

Варвара Петрівна: За худобою, птицею більше я доглядаю: дою корів, годую і напуваю їх. Донечки наші мені допомагають.

Фермер: А ми з синами більше на городі, в полі та саду працюємо. Ну що, сподобалась вам моя ферма? (Так)

Вихователь: Степан Кузьмич дякуємо Вам, що все нам показали та розказали, але ми не тільки ферму подивитись прийшли. Ми з дітками пропонуємо купити у нас рекламу молока. Давайте всі разом її подивимось.

(Перегляд відеоролика виготовленого за участю дітей)

Фермер: Ой яка гарна реклама, які ви всі молодці, справжні актори. Звісно я куплю у вас рекламу, вона допоможе мені продати ще більше молока. Але зараз у мене тільки ось такі гроші. (Дає долари)

Вихователь: - Дітки подивіться, а що це за гроші? (Долари)

-А чи зможемо ми скупитися в магазині за ці гроші? (Ні)

- Чому? (Тому що, долар це грошова одиниця Америки)

-А яка грошова одиниця України? (гривня)

-А де ми зможемо обміняти долари на гривні? (у банку)

- Тоді вирушаємо до банку.

(Діти кажуть до побачення фермеру та його дружині і вирушають до банку)

Діалог у банку:

- Добрий день.

- Добрий день дітки.

- Скажіть будь ласка, чи можна обміняти долари на гривні?

-Так.

(касир робить обмін грошей)

- Дякуємо вам, до побачення.

- Будь ласка, до побачення.

(Діти вирушають до магазину і купують іграшки.)

Діалог у магазині:

-Добрий день.

-Добрий день дітки. Вам допомогти?

-Дякуємо Вам. Ми хочемо придбати іграшки.

-Будь ласка вибирайте.

-Можна мені ось цю червону машинку?

-Звичайно можна. З вас 8 гривень.

-Дякую за покупку, приходьте ще.

-До побачення.

-До побачення.

(Діти повертаються у групу, сідають)

-А тепер скажіть мені, які ресурси потрібні для вирощування овочів і худоби?

(земля, вода, сонце)

(показую ілюстрацію)

-Як називаються такі ресурси? (природні)

-Які інструменти, машини необхідні сім'ї для праці? (лопати, вили, сапки, граблі, коси, трактор)

(показую ілюстрацію)

-Як називаються такі ресурси? (капітальні)

-А члени сім'ї фермера це які ресурси? (трудові)

(показую ілюстрацію)

-Для кого фермер виробляє продукти? (для своєї родини та на продаж)

-Як називаються продукти, які фермер продає? (товар)

-Що отримає фермер замість проданого товару? (гроші)

-А тепер подумайте і скажіть мені, чи все виробляє фермер, щоб задовольнити потреби родини? (Ні, не все)

-Які товари він купує? (добрива, насіння, техніку, одяг, меблі, телевізор)

- Тобто фермер, купуючи товари, які не виробляє, сам стає ким....?

(покупцем)

(Вихователь показує кругообіг: товар – гроші – товар. Наприклад: реклама

–гроші – іграшки)

(показ ілюстрації)

Вихователь: Ось дітки і закінчилось наше ігрове заняття на якому ви одержали перші знання з економіки.

Тема: « Ой піду я по закупки, по закупочки мої».

МЕТА: *створювати умови для збагачення теоретичних знань дітей про економне витрачання грошей. Ознайомити дітей із грошовою одиницею України – гривнею (національна валюта) та доларом, як валютою міжнародною. Продовжувати знайомити з об'єктами торгівлі- ринок, крамниця, магазин, супермаркет. Закріплювати з дітьми назви професій людей, які працюють в магазинах, обов'язки людей цих професій; правила поведінки в транспорті. Формувати уявлення про те, що все що продається та купується називається товаром. Сприяти становленню системи дитячих елементарних цінностей.*

Матеріал: атрибути для гри в «Магазин», іграшкові гроші різних номіналів, копійки, іграшки, канцелярські товари, предметні картинки (професії).

Словникова робота: гривня, долар, ринок, товар, покупець, продавець, крамниця, касир, купюри, національна, міжнародна.

Попередня робота: бесіда про працю продавця, розгляд ілюстрацій.

Ускладнення: читання назв магазинів.

Хід заняття:

- Діти, яке весняне свято до нас наближається? Чиє це свято? На свята, дні народження винуватців свят вітають.
- А що нам потрібно зробити, щоб привітати наших мам, бабусь? Що дарують на свята? Де купують подарунки? За що купують подарунки? (словникова робота).
- Те що купується і продається називається товаром. Що може бути товаром?(продукти харчування, меблі, іграшки, книги, канцелярські товари, сувеніри – словникова робота)
- Скажіть, як називається професія людини яка продає товар? А той хто купує- це хто?

Діти підходять до дошки на якій виставлені предметні картинки із зображенням людей різних професій.

- Людей яких професій ви тут бачите? Діти розглядають картинки, розказують що входить в обов'язки людини тієї чи іншої професії.
- Як ви думаєте, де люди зберігають свої гроші, отримують зарплатню? (в банку), (словникова робота).

Діти підходять до столу з імпровізованим банком.

- Ми опинилися в банку, але в ньому не тільки зберігаються гроші, завдяки банкам люди можуть переводити свої гроші з одної країни в іншу. Людина, яка видає гроші в банку називається касир. Дітям демонструються гроші.
- Хто з вас знає, як називається ці гроші?(гривня).
- Як називається наша країна? У нас в країні гроші називається гривнями - це національна валюта, тобто та якою можна розраховуватися тільки на Україні. А ось наприклад в Америці гроші називаються долари (демонструються дітям). Ви всі їх напевно бачили, у нас ними теж користуються. Долар – валюта міжнародна, тобто ними можна розраховуватися в багатьох інших країнах.

- Бумажні гроші називаються – купюри, а дрібні – копійки, монети (словникова робота). Обраний вихователем касир видає дітям гроші.
- Зараз ми з вами відправимося купувати подарунки. Для цього сядемо в автобус. Давайте пригадаємо правила поведінки в транспорті.

Вихователь читає вірш:

<i>Будьте ввічливими друзі,</i>	<i>В автобусі, в трамваї.</i>
<i>Поспішати нема потреби:</i>	<i>В тролейбусі, в таксі</i>
<i>Літніх дідуся й бабусю</i>	<i>Дотримуватись правил</i>
<i>Пропустити спершу треба!</i>	<i>Повинні ми усі.</i>
<i>І маленьких діток</i>	<i>Не здіймайте галасу,</i>
<i>Часом не штовхніть!</i>	<i>Стримуйтесь, не лайтесь.</i>
<i>Першими в салон їх</i>	<i>Жінкам і літнім людям</i>
<i>Прошу, пропустіть!</i>	<i>Місцем поступайтесь!</i>

- Ось ми і приїхали. Вихователь назначає продавців в магазини. Які ви тут бачите магазини? Діти читають назви магазинів(книжковий, канцелярські товари, сувеніри, іграшки, продуктовий)
- Де ще окрім магазинів можна робити покупки? (на ринку, в супермаркеті, в крамниці – словникова робота).

Діти пригадують правила поведінки в магазинах, норми спілкування, після цього роблять покупки в обраних ними магазинах. Проводиться Д/г «Продавець – покупець».

Сюрпризний момент: з'являється «муха – цокотуха», роль виконує помічник вихователя. Діти пояснюють їй для чого потрібні гроші, як вони називаються.

Підсумок: Що ви сьогодні дізналися на занятті? Як називаються бумажні гроші?

Запам'ятайте правило: гроші потрібно витратити економно і не витратити їх на непотрібні речі.

Вихователь пропонує продовжити сюжетно – рольову гру за бажанням дітей.

Тема: Школа бізнесу

Мета: *Ознайомити дітей з грошовими одиницями інших держав, продовжувати вчити дітей ощадливо ставитись до грошей, економно та раціонально їх використовувати. Пригадати основний закон економіки. Розрізняти першочергові і другорядні потреби. Вправляти в розв'язуванні кросвордів, читанні ребусів; розвивати пам'ять, логічне та образне мислення, творчу уяву, пізнавальні інтереси.*

Матеріал: картки-схеми, вивіска "Бізнес-школа", " паперові грошові одиниці інших держав, дидактична гра «Оціни вчинок», Квітка-незабудка, ребуси, кросворди, фрукти, трави , плакати для гри з написаними словами без першої букви, картки з прислів'ями.

Хід заняття

Вихователь. Сьогодні ми побуваємо в бізнес-школі. А називається ця школа так тому, що навчає економічним премудростям усіх, хто бажає стати бізнесменом. Діти, а хто з вас знає, що означає слово "бізнесмен"?

Діти. Бізнесмен – це ділова людина.

Вихователь. Так, бізнесмен уміє правильно організувати свою роботу, а також роботу для наших тат і мам.

- Ми сьогодні з вами будемо економістами.
- Давайте пригадаємо основний закон економіки.
«Хочеш добре жити, потрібно добре працювати».
- Зараз ми розділимось на дві команди і кожна команда буде виконувати різні завдання, за правильно виконане завдання отримаємо жетони, які зможемо обміняти на гривні.

Ви, напевне, знаєте, що кожна країна має свої гроші. А скажіть, будь ласка, як називаються гроші, які використовуються в Україні.

Діти. Гривні.

- Відкрийте свої портмане , розгляньте і напишіть, як називається кожна грошова одиниця.
- До якої країни можна вирушити з доларами?
- Марками?
- Рублями?
- Гривнями?

Вихователь. А зараз ви розгадайте ребуси і поясніть будь ласка слово відгадку.

Товар – це все що купується і продається.

Валюта – гроші інших держав.

Вихователь. Ось у мене є квітки, а називаються вони незабудки.

- Ви повинні з букв скласти слова, що написані на квітці.
- 1. З чого побудував економний господар собі будинок у казці « Троє поросят ?»
- 2. Що подарував папа Карло Буратіно, коли він пішов до школи?
Дид. гра «Оціни вчинок». Дітям показую ілюстрації з різними життєвими ситуаціями, а діти оцінюють вчинок.
- А зараз я подивлюся, які ви у нас заощадливі.
- Що таке економіка? (це наука про ведення господарства у країні і сім'ї)
- Я перевірю, як ви економно використаєте свої кошти, що ви купите, трави у зборі чи окремо, та фрукти в наборі чи окремо. (Кожній команді даються різні завдання)
- Якщо трави коштують: звіробій 2 грн., ромашка 3 грн., шалфей 2 грн. а збір трав 6 грн. фрукти окремо коштують: апельсини 3грн., банани 2 грн., яблука 2 грн. а набір 8 грн.
- Музична пауза
- Зараз ми вирушимо подорож: одна команда до лісу а інша до річки.
(на столі лежать різні предмети: риби, гриби, дерева, метелики, квіточки, бруд, консервні банки та ін..

- Ви повинні взяти лише те, що потрібно в лісі чи в річці, а що шкодить середовищу – залишити на столі.
- Діти, а що потрібно для того, щоб очистити навколишнє середовище? (кошти). А якби середовище було чистим, то кошти можна було витратити в інше русло. (Наприклад: відповіді дітей: побудувати нові майданчики, висадити молоді парки, побудувати школи , дошкільні заклади.)
- Ми з вами були в подорожі, а тепер наші букви їдуть подорожувати.

(вивішуємо плакат з написаними словами без певної букви, «подорожують букви «Б» і «К», підставляємо ці букви до слів і утворюємо нові слова.)
наприклад: Банк, банкір, бізнесмен , бартер та комерсант, капітал, конкуренція, кредит.

- Ви економісти і зараз будете відповідати на поставлені запитання
- Запитання: що таке конкуренція?

Конкуренція товарів

У крамниці й на базарі,

В повсякденному житті

І у нашому побуті.

На вітринах на прилавках,

Куртки, пальта, краски, лаки,

Дрилі, голки і каструлі,

Морква, редька і цибуля,

Шинка, риба і ковбаси,

Шпильки, брошки і прикраси,

Не злічити всіх товарів

Всіх крамниць і всіх базарів,

Зроду так ведеться,

Всюди конкуренція.

Як товар не має ходу –

То хоч з мосту та у воду.....

- Запитання: що таке реклама?

Хто підкаже, що купити?
Як знайти потрібну річ
Допоможе нам реклама
Що не спить і день і ніч.
На парканах, на вітринах,
На екранах на машинах
У тролейбусі й метро
Нас запрошують бюро
Їдьте, йдіть, летіть, біжіть,
Наш товар хутчіш купіть,
Подарунки, авто, книги,
Все реклама вам до шмиги .
І підкаже і порадить ,
Вкласти гроші ваші звабить.
Бо тепер, що не кажіть,
Без реклами важко жити.

Вихователь: над створенням реклами працюють художники, дизайнери, інженери. «Реклама» від латинського слова «кричати»

Вихователь: Роздаю картки з написаними прислів'ями та приказками і поділеними навпіл. Діти читають початок прислів'я і відшуковують його кінець. Прислів'я:

- 1.Достаток починається з бережливості. 2. Добрий товар сам себе хвалить. 3. Хто здоровим буде, той грошей добуде. 4. Здоров'я – найбільше багатство. 5. Зароблена копійка, краще краденого карбованця.
- Тепер ми поговоримо про потреби першочергові і другорядні. На аркушах паперу напишіть першочергові потреби і другорядні.
(наприклад: житло., одяг, продукти і т.д.)

- Ви всі старанно працювали і отримали по 20 жетонів. Ці жетони ми обмінємо на гривні

Одна команда купить печиво, а друга конфетки, а потім обмінємося, щоб кожній команді дістали і цукерки і печиво.

- Як називається ця операція?
- Вірно, бартер .

Підсумок заняття.

ТЕМА: Лісова крамниця

Комплексне заняття.

Мета: *ознайомити дітей з елементарними економічними поняттями: реклама, товар, гроші, з діями, пов'язаними з цими поняттями. Закріпити знання про різні види лічби, суміжні числа та склад числа в межах 10*

Розвивати під час виконання завдань економічного характеру логічне мислення, пам'ять, увагу, інтерес до навколишнього життя.

Виховувати особистісні якості дошкільнят, пов'язані з економічною діяльністю (працьовитість, бережливість).

Матеріал: демонстраційний матеріал (горіхи, горщики з медом, каштани, гриби, цінники).

Підготовка дітей: екскурсія до крамниці, сюжетно-рольова гра "Магазин", розучування прислів'їв, приказок на економічну тему.

Хід заняття.

I. Дітки, ви пам'ятаєте, як добре працювали брати поросята та їхні друзі в лісі на зборі урожаю щедрої осені, на заготівлі дарів природи.

Тепер у них є що їсти, а тому, хто ситий. голод не страшний". Звірятам і птахам, аби було що їсти. Добрий обід зсередини гріє, кров стає гарячіше, по всіх жилах тепло розливається. Під шкірою - жирок - найкраща підкладка під теплу вовняну або пухову шубку. Крізь шерсть пройде, крізь перо пройме, а жир під шкірою ніякий мороз не пропустить". (Віталій Біанки).

Але ж виявилося, що запасів їжі дуже багато, і вистачить на зиму і ще багато залишиться. І вони пригадали пропозицію Наф-Нафа відкрити крамницю.

II. Наф-Наф зауважив, що для того, щоб відкрити крамницю ,потрібен товар.

- Що таке товар?
- Що може бути в лісі товаром?
- А що в наших крамницях є товаром?
- Які крамниці ви знаєте?

(Відповіді дітей.)

Друзі вирішили, що крамниця буде у будинку, де жили поросята, адже він новий і великий. Отже. Наф-Наф, Ніф-Ніф і Нуф-Нуф стануть приватними бізнесменами, відкриють свій бізнес, організують торгівлю. Щоб наповнити крамницю різним товаром, брати попросили сороку-білобоку рознести оголошення по всьому лісі, що вони приймають у крамницю різноманітний товару.

І ось,, нарешті, наші друзі та інші мешканці лісу принесли свої запаси у крамницю.

- Що принесла білка?
- їжачок?
- Ведмідь?
- Зайчик?

(Відповіді дітей.)

- А ще білки-трудівниці поділилися своїм духмяним медом. А в поросят і свої запаси були. Які?

(Відповіді дітей.) Вихователь викладає на

дошці горіхи, горщики з медом.

- Скільки горіхів принесла білочка?
- Скільки горщиків з медом принесли бджоли?
- Чого більше? На скільки горщиків з медом менше, ніж горіхів?
- Назвіть число на одиницю менше, ніж число горщиків меду.
- Назвіть сусідів числа, що позначає кількість горіхів.

(Відповіді дітей.)

Поросята причепурили свою крамничку, дбайливо розклали товари на прилавку, пов'язали білі фартушки, розставили цінники. Адже кожен, хто приносив свій товар, оцінював його.

Білка оцінила свої горіхи по 1 грн. за горіх, а бджілки - по 6 грн. - за один горщик меду.

- Як ви гадаєте, чому так був оцінений товар?

(Відповіді дітей.)

- Що дорожче мед чи горіхи?
- Скільки потрібно продати горіхів, щоб купити горщик меду?
- Скільки купимо горіхів за один горщик меду?

(Відповіді дітей.)

Крамниця була готова до прийому покупців, але їх майже не було.

Засумували поросята. Раптом: - Скре-ке-ке!

Це сорока-білобока знову пошту принесла.

Сорока: Чого це ви не торгуєте?

Чи нема чим? Чи товар поганий?

- Діти, а яким має бути товар у крамниці? (Якісним, свіжим).

Наф-Наф: - Та ні, Сороко. І мед у нас духмяний, і горіхи добрі, і ягоди соковиті.

Нуф-Нуф: - Може, звірі забули про нашу крамницю?

Ніф-Ніф: - А, може, не знають, що товар у нас вже є?

- Діти, як можна допомогти поросятам?

(Відповіді дітей.)

Вихователь: - Раптом сорока як закричить:

- Знаю! Я вам допоможу! Реклама потрібна!

Поросята: - Реклама? Що це таке? Такого товару в нас нема.

Засміялася сорока. Чому?

(Відповіді дітей.)

- Що таке реклама?

(Повідомлення про наявність товару, його якість, можливість придбання.)

- А що можна рекламувати?

Які реклами ви знаєте?

Давайте допоможемо поросятам придумати рекламу на їх товар.

(Діти придумують різні реклами.)

Поросята запросили сороку у крамницю, показали і розповіли про весь товар, пригостили сороку, щоб вона відчула смак їхнього товару і розповіла іншим.

І полетіла сорока лісом. Її стрекотіння лунало то тут, то там. А поросята швидко дістали фарби, пензлі і старанно написали на дошці "Все для всіх".

Повісили поросята дошку біля входу у крамницю, а поряд ще й гілку ліщини з горіхами і ялини з шишками. Відразу стало зрозуміло, що це не просто хатина, а...

- Що це? (Крамниця).

Слава про крамницю поросят і їх смачний товар по лісу і по всій околиці рознеслась, і торгівля пішла жваво.

- Що допомогло поросятам у продажу товару? (Реклама).

Фізкультхвилинка.

(За вибором вихователя.) Діти, поки ми відпочивали, в зайчика сталася неприємність. Він вирішив купити у крамниці мед, а рахувати не вміє.

- За що можна придбати мед?

Вихователь дає дітям гаманці з купюрами вартістю 1, 2, 5, 10 грн.

1. Мед у крамниці коштує 6 грн. Якими купюрами має розрахуватись Зайчик з поросятами?

(Варіанти комбінацій: 1 і 5; 2, 2, 2; 2, 2, 1, 1; 1, 1, 1, 1, 1, 1.)

2. А якщо Зайчик дав 10 грн.?

Як має розрахуватись з ним продавець? (Дати здачу 4 грн.)

ІІІ. Радіють поросята, що в них так жваво пішла торгівля. І звірі радіють, адже вони отримали від поросят гроші за те, що здали свій товар їм у магазин.

Зараз вони можуть за ті гроші купити інший, необхідний їм товар.

Діти, пригадайте, хто організовував рекламу для поросят? (Листоноша сорока.) Вона рознесла зразки товару, що був у крамниці, по всьому лісі і про нас не забула.

Вчора наша листоноша принесла мені посилку, а там гостинці від мешканців лісу, смачна реклама з крамниці "Все для всіх".

Вихователь пригощає діток дарами лісу.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ З
ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ
для дітей старшого дошкільного віку

«Ланцюжок настрою»

Мета. Продовжувати вчити дітей розпізнавати емоційні стани та почуття

людей, називати їх (сум, подив, радість, гнів, спокій.). Вчити створювати настроїв бізнесмена на основі його поведінки; розкривати соціально-моральний зміст ситуацій, в які потрапив бізнесмен. Виховувати співчуття, чуйність, радість, стриманість, діловитість, бажання стати переможцем.

Матеріал. Шість картинок, на яких зображений бізнесмен у різних видах

положення тіла та шість картинок із зображенням обличчя з різними виразами емоцій (суму, подиву, радості, гніву, горя, спокою).

Хід гри

У грі беруть участь від двох до шести гравців. Ведучий пропонує кожному

гравцеві взяти комплект картинок — 6 шт. Одну смужку, на якій зображено

обличчя з різними виразами емоцій. Переможцем гри вважається той гравець, котрий перший підбере до кожного положення тіла відповідний образ обличчя прокоментує, які події зумовили виникнення у бізнесмена даного настрою.

«Азбука почуттів»

Мета. Уточнити і розширити уявлення дітей про взаємозв'язок моральних

якостей людини з її діями та вчинками. Розвивати вміння класифікувати сюжетні картинки за моральними якостями. Виховувати бажання бути добрим, ввічливим, сильним, чесним, діловим бізнесменом.

Матеріал. 8 карток, ігрове поле яких поділене на квадрати. У першому

квадраті ігрового поля зображена моральна ситуація між дорослими та дітьми. 36 розрізаних картинок, які повинні доповнити і скласти відповідну моральну ситуацію.

Хід гри

У грі беруть участь 2—8 дітей. Гравці отримують рівну кількість картинок із

зображенням вчинків людей, які характеризують ту чи іншу моральну якість.

Ігрове поле поділене не квадрати. Вихователь повідомляє про те, що кожна стрічка з квадратами відповідає тій чи іншій моральній якості. Гравці повинні поставити картинки в ті квадрати стрічок ігрового поля, які сприяють формуванню даної моральної якості. Виграє той, хто першим розмістить свої картинки на ігровому полі.

При повторенні гри гравці можуть обмінюватися картинками.

«Будь обережним»

Мета. Вчити дітей діяти в екстремальних ситуаціях, у небезпечних для життя умовах. Вміти оцінювати позитивні та негативні вчинки своїх товаришів та свої власні. Викликати бажання турбуватися про своє здоров'я та здоров'я своїх однолітків. Виховувати почуття взаємодопомоги, чуйності, сміливості, співчуття.

Матеріал. Ігрове поле складається з єдиної сюжетної картини, через яке проходить чарівна стежина з різнокольорових кружечків (червоний, чорний, жовтий, синій...). Ігровий кубик з числовим позначенням (сюжетних картинок із зображенням позитивних екстремальних ситуацій. Фішки для гравців).

Хід гри

У грі беруть участь від 2 до 6 учасників. За допомогою кубика або лічилки гравці встановлюють чергу. Гравці виставляють свої фішки на старті (початок чарівної стежини), і згідно поставленої черги кидають кубик і пересувають свої фішки на кількість кружечків, що відповідає числу, яке випало на кубику. Якщо фішка гравця зупинилась на пожежній машині, де зображено

небезпечну для життя екстремальну ситуацію, то потрібно знайти сюжетну картинку з позитивною ситуацією і накласти її на першу картинку.

Якщо фішка зупинилась на жовтому кружечку, дитина повинна пересунути свою фішку на один кружечок вперед. Якщо фішка зупинилася на червоному кружечку, гравець повинен назвати художній твір на пожежну тематику.

Якщо фішка зупинилася на чорному кружечку, гравець пропускає хід.

Якщо фішка зупинилася на синьому кружечку, гравець повертається на два кружечки назад.

Виграє той, хто першим прийде до фінішу.

«Ощадливі і економні»

Мета. Розширити та уточнити знання дітей про гроші (гривні), їх призначення та використання. Виховувати ощадливість і економність.

Правила гри. Кількість товару повинна відповідати кількості грошей. Купити товар можна лише тоді, коли загадаєш про нього загадку, прочитаєш вірш чи розповіси приказку або прислів'я.

Хід гри

Дітям дають купюри по 10 грн. Вони ідуть до крамниці, на ярмарок і купують товар згідно з правилами гри.

«Де краще відпочити?»

Мета. Формувати вміння дітей диференціювати об'єкти сфери обслуговування за їх призначенням (дитсадок, школа, бібліотека, їдальня, ательє, кінотеатр, парк, аптека, поліклініка тощо). Закріпити знання про працю людей різних професій. Розвивати етику економічних стосунків. Виховувати повагу і шану до людей різних професій.

Правила гри. Розповідь повинна бути послідовною, чіткою, короткою. Кожен самостійно повинен підібрати картинки.

Матеріал. Сюжетні картинки, на яких зображено об'єкти сфери обслуговування, трудові дії людей різних професій, обладнання, інструменти.

Хід гри

Діти до сюжетних картин повинні підібрати предметні картинки, скласти розповідь.

«Крамниця бізнесмена»

Мета. Закріпити знання дітей про поняття «товар», українську грошову одиницю «гривню», вміти купувати товар, оперуючи певною сумою грошей та класифікувати речі та предмети за їх властивостями, дотримуватись культури спілкування. Виховувати діловитість, взаємоповагу, скромність, доброзичливість, інтерес до бізнесу.

Матеріал. Ігрове поле, яке складається з двох квадратів. На великому квадраті зображено різний товар, по кутах великого квадрата розміщені: митниця, стартова доріжка, два театри. 70 гривень. Кубик з числовим позначенням. Фішки.

Хід гри

У грі беруть участь 5—7 дітей. З них вибирається банкір, який керує грою.

Гравці по черзі кидають кубик і свою фішку, переставляють на кількість

квадратиків, що відповідають числовому значенню на кубику. Коли фішка

зупиняється на секторі «товар», учасник гри сплачує 1 гривню, якщо фішка

зупиняється на секторі «сюрприз» (конверт), то учасник отримує певну суму

грошей, що вказана в конверті. Якщо фішка зупиняється на секторі «театр»,

то учасник пропускає хід (відпочиває). Якщо фішка зупиняється на секторі

«митниця», то учасник сплачує податок — 2 гривні.

Виграє той, у кого залишається найбільша сума грошей і хто першим прийшов до фінішу.

«Відкриємо власну справу»

Мета. Розширити знання дітей про працю ділових людей (бізнесменів). Вміти підбирати обладнання, приміщення, персонал, «товар» для того, щоб займатися підприємницькою діяльністю; використовувати гроші за призначенням. Розвивати пам'ять, мову, мислення. Виховувати діловитість, чесність, ввічливість, підтримувати доброзичливі стосунки між людьми.

Матеріал. Ігрове поле, поділене на 2 круги; 30 сюжетних картинок; по 10 гривень кожному учасникові.

Хід гри

У грі беруть участь 4—6 дітей. Кожному видається по 10 гривень. У кишеньки розкладаються картинки. За сигналом ведучого колесо крутиться, коли зупиняється, то діти згідно зі встановленою чергою, вибирають картинки і купують все необхідне для організації підприємницької діяльності бізнесмена. Коли квітка буде викладена, бізнесмен відкриє своє власне підприємство. Гра закінчується.

«Бізнес»

Мета. Уточнити та розширити знання дітей про нові підприємства вашого міста та професії людей, які там працюють: фермер-орендатор, комерсант, банкір, літератор, менеджер тощо. Закріпити економічні поняття «банк», «кредит», «штраф», уміння рахувати гроші в межах 20 гривень. Виховувати повагу до людей різних професій, організованість, заощадливість, взаємодопомогу, взаємоповагу, працьовитість.

Матеріал. Ігрове поле круглої форми, поділене на 4 сектори, складається з трьох кругів, фішки, кубик, по 20 гривень кожному учасникові.

Хід гри

У грі беруть участь 4—6 дітей. Згідно черги діти кидають кубик і просувають фішку по квадратах середнього кола; якщо фішка зупиняється на картинці, то учасник гри повинен купувати товар за 1 гривню. Якщо фішка зупиняється на кольорових секторах, то у «банку» ділові люди надають кредит у розмірі 1, 2 гривні. Якщо фішка зупиняється на чорному секторі, то хід пропускається. Виграє той, хто першим прийшов до фінішу і в кого залишилися гривні.

«Економічне лото»

Мета. Закріпити знання дітей про «товар». Навчити вмінню оперувати невеликою сумою грошей у межах 10. Вміти класифікувати картинки за призначенням, відбираючи товар для торгівлі. Виховувати економність, ощадливість, чесність, ввічливість, доброзичливість.

Матеріал. П'ять великих квадратних карток, 40 сюжетних картинок із зображенням різних речей та предметів, 20 картинок із зображенням конверта на відповідному кольоровому фоні, де знаходяться додаткові завдання для гравців.

Хід гри

У грі беруть участь 5 гравців. Кожний отримує картку, ігрове поле якої поділене на квадрати і зафарбоване у відповідний колір. 4 крайні квадрати мають зображення конвертів, у яких знаходиться додаткове завдання для гравців, рішення якого принесе гравцеві додаткові очки. Всередині квадрата розміщені предмети, до яких потрібно підібрати серію сюжетних картинок, по 8 картинок на кожний великий квадрат. Ведучий швидко піднімає розрізані

картинки, гравці швидко підбирають картинки, відповідно до малюнка на великому квадраті. Виграє той, хто першим закінчить гру.

«Колесо удачі»

Мета. Закріпити поняття «товар», вміння класифікувати речі за їх призначенням та використанням, вміння користуватися грошми. Виховувати ввічливість, діловитість, взаємовиручку.

Матеріал. Картинки із зображенням товару, купюри по 10 гривень.

Хід гри

У кишеньках колеса розташовані картинки із зображенням товару. Гравцям видається по 10 грн. на покупки. Один із гравців крутить колесо. Той, хто першим вигукує «Купую!», купує річ, на якій зупинилася стрілка за ціну, вказану на картці. Якщо гравець купує «не свій товар», він платить штраф у розмірі ціни на нього, а товар залишається в магазині. Виграє той, хто швидше «скупиться» — заповнить всі клітинки на своєму бланку.

«Оціни вчинок»

Мета. Закріпити вміння дітей класифікувати моральні ситуації з позитивними та негативними вчинками людей, вірно їх оцінювати. Розвивати кмітливість, зосередженість. Виховувати доброзичливість, взаємодопомогу, ввічливість, повагу до людей,

Матеріал. Картинки різних кольорів, поділені на 4 частини, сюжетні картини, на яких зображені вчинки.

Хід гри

У грі беруть участь 3—5 дітей. Кожній дитині дається картинка — бланк відповідного кольору. Вихователь піднімає картинку з певною ситуацією. Дитина, в якої картинка такого кольору, підбирає 4 картинки-ситуації, на яких зображено правильний вчинок. Хто першим підбере 4 картинки, той виграє.

Орієнтовна тематика сюжетно-рольових ігор для дітей старшого дошкільного віку

Кожен дім господарем гарний

Мета. Уточнити та розширити знання дітей про обов'язки членів сім'ї, їхні взаємовідносини. Знати, що добробут сім'ї залежить від їхньої участі у підприємницькій діяльності. Виховувати доброзичливість, турботливість, взаємоповагу, любов до батьків.

Добробут сім'ї

Мета. Продовжувати знайомити з сімейним бюджетом, залучати дітей до розподілу сімейного бюджету, вчити підтримувати ділові стосунки між членами

сім'ї. Виховувати заощадливість, економність, відповідальність, дружні стосунки.

У крамницю до бізнесмена

Мета. Уточнити та розширити знання про торговельні пункти та професії людей, які там працюють. Закріпити знання дітей про товар. Вчити бути економними, вміти користуватися послугами крамниці, оперувати грошима.

Виховувати чесність, ввічливість, підтримувати дружні взаємовідносини між покупцем і продавцем.

Будинок побуту

Мета. Закріпити знання про працю людей у сфері обслуговування населення. Вміти економити свій час та час клієнтів, підтримувати позитивні взаємостосунки між обслуговуючим персоналом та відвідувачами.

Банк

Мета. Уточнити та розширити знання дітей про роботу банку та професії людей, які там працюють. Закріпити поняття «кредит», «валюта», «ощадна» книжка. Вміти виконувати незначні фінансові операції. Виховувати звичку культурного поведіння в громадських місцях.